

AP1: NYE VURDERINGER AF BORINGSNÆRE BESKYTTELSESOMRÅDER, BNBO - HVORDAN SKAL DE FORSTÅS?

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Der er et stigende fokus på nedsivning af pesticider til grundvandet. Det har blandt andet udmøntet sig i et forslag til nye regler om kommunernes pligt til at vurdere alle landets boringsnære beskyttelsesområder, BNBO.

- Hvad er et boringsnært beskyttelsesområde?
- Hvad siger de nye regler?
- Kommunerne skal foretage individuelle vurderinger
- Hvad kan en 'beskyttelsesindsats' være?
- Du kan få erstatning, hvis du pålægges dyrkningsrestriktioner
- Er erstatningen skattefri?

Det er som sådant ikke nyt, at vi beskytter vores grundvand mod nedsivning af pesticider – eksempelvis er der rundt om alle indvindingsboringer en 25 meters beskyttelseszone, hvor der ikke må sprøjtes med pesticider, gødskes eller dyrkes – men nu sætter man ekstra ind over for brugen af pesticider omkring vores indvindingsboringer.

I januar 2019 indgik Venstre, Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti m.fl. en tillægsaftale til pesticidstrategi 2017-2021, hvor forureningen med pesticider ved de boringsnære beskyttelsesområder søges mindsket.

HVAD ER ET BORINGSNÆRT BESKYTTELSESOMRÅDE?

Rundt om alle almene vandforsyningers indvindingsboringer udpeges, som led i statens grundvandskortlægning, et areal, hvor der skal tages særligt hensyn til at beskytte grundvandet.

Arealet kalder vi normalt et boringsnært beskyttelsesområde, forkortet BNBO. Formålet med at udpege BNBO'er er at begrænse eller forhindre, at grundvandet forurenes.

I dag er der ca. 4.850 BNBO'er i Danmark, som dækker et areal på 20.313 ha. Heraf udgør landbrugsarealer ca. 9.500 ha. Normalt er et BNBO på mellem 0-5 ha. [Her kan du se, hvor der er udpeget BNBO'er.](#)

HVAD SIGER DE NYE REGLER?

Ifølge tillægsaftalen til Pesticidstrategi 2017-2021 fra januar 2019 skal kommunerne de kommende år gennem følgende to faser for at mindske risikoen for grundvandsforurening med pesticider:

- FASE 1: Kommunerne skal inden den 31. december 2022 besigtige alle BNBO'er i deres respektive kommuner for at se, om der er behov for en yderligere beskyttelsesindsats for at mindske risikoen for forurening med pesticider. Det er alene BNBO'er, som ligger på landbrugsjord og andre arealer, hvor pesticider bliver brugt til erhvervsmæssige formål (eksempelvis på gartnerier, planteskoler og arealer med juletræsproduktion), der skal besigtiges. Private husejere bliver altså ikke berørt.
- FASE 2: Hvis kommunerne ikke når at besigtige alle BNBO'er inden den 31. december 2022, vil partierne indføre et generelt forbud mod sprøjtning i BNBO'erne.

Yderligere vil Miljøstyrelsen ultimo 2022 foretage en evaluering af kommunernes vurderinger af BNBO'erne og beskyttelsesindsatser. På den baggrund vil partierne vurdere, om fase 2 skal gennemføres, så der kommer et generelt forbud mod sprøjtning i BNBO'er. Selv hvis kommunerne vurderer, at der ikke er behov for at styrke indsatsen i et konkret BNBO, kan jordejeren altså stadig risikere, at der indføres et generelt forbud mod sprøjtning.

Allerede fra tillægsaftalens indgåelse i januar 2019 har kommunerne været opfordret til at besigtige og vurdere BNBO'erne, men med de nye regler, som forventes at træde i kraft den 1. januar 2020, bliver der for alvor sat gang i fase 1. Det forventes, at ca. 6.000 jordejere bliver berørt af de nye regler.

[Til top](#)

KOMMUNERNE SKAL FORETAGE INDIVIDUELLE VURDERINGER

Når kommunerne er ude at besigtige BNBO'erne, skal de foretage en individuel og faglig vurdering af, hvor fjernliggende faren for forurening med pesticider er. Ved vurderingerne skal kommunerne på den ene side afveje hensynet til vandboringens vigtighed og på den anden side de geologiske forhold omkring vandboringen. I vurderingerne kan kommunerne tage

hensyn til, hvordan BNBO'en anvendes, hvilke forureningskilder der er, områdets geologiske forhold, om der er fundet pesticider på området osv.

En kommunes besigtigelse kan ende med:

- at kommunen vurderer, at der ikke er behov for at gøre en yderligere beskyttelsesindsats i det pågældende BNBO, eksempelvis kunne det være arealer med vedvarende græs. I så fald skal kommunen underrette Miljøstyrelsen om årsagen til, at der ikke iværksættes nye indsatser (eksempelvis hvis boringen skal sløjfes inden for en kort årrække (3-5 år), eller området beskyttes gennem andre indsatser)
- eller at kommunen vurderer, at der er behov for en beskyttelsesindsats

Ifølge forarbejderne til de nye regler kan selv en begrænset risiko for forurening begrunde, at der skal iværksættes yderligere indsatser for at beskytte grundvandet.

HVAD KAN EN 'BESKYTTELSSESINDSATS' VÆRE?

Hvis en kommune vurderer, at der er behov for at gøre en yderligere beskyttelsesindsats i et BNBO, kan og skal kommunen i første omgang forsøge at indgå en frivillig aftale med jordejeren om eksempelvis:

- at der skal ske en pesticidfri drift omkring boringen
- at der skal ske en pesticidfri drift kombineret med krav om lav kvælstoftildeling omkring boringen
- at der rejses skov på arealet omkring boringen
- at dyrkningen omkring boringen helt skal ophøre
- at kommunen køber jorden

Hvis ikke det er muligt at indgå en frivillig aftale, kan kommunen som sidste udvej - og mod jordejerens ønske - enten påbyde eller forbyde brugen af pesticider eller pålægge jordejeren dyrkningsrestriktioner på jorden. Et konkret påbud, forbud og/eller restriktion kan være så indgribende, at der er tale om ekspropriation.

DU KAN FÅ ERSTATNING, HVIS DU PÅLÆGGES DYRKNINGSRESTRIKTIONER

Hensigten med den politiske aftale er, at jordejerne ikke skal lide tab ved, at der kommer dyrkningsrestriktioner på deres jord. Derfor lægges der også op til, at jordejeren skal have erstatning for sådanne dyrkningsrestriktioner.

Erstatningen skal være på markedsvilkår. Det vil sige, at der skal foretages en konkret og individuel vurdering af, hvor stor erstatningen skal være i hver enkelt sag. I vurderingen vil blandt andet indgå, hvad den hidtidige erhvervsmæssige anvendelse af arealet har været, hvad markedsprisen for landbrugsjorden er, og hvilket omfang restriktionerne, der bliver pålagt ejendommen, har.

Hvis man som jordejer ikke opnår fuldstændig erstatning, kan spørgsmålet om erstatning påklages til taksationsmyndighederne, der herefter fastsætter erstatningsbeløbet.

[Til top](#)

ER ERSTATNINGEN SKATTEFRI?

Det afhænger af den konkrete sag.

Hvis en jordejer indgår en frivillig aftale med en kommune om eksempelvis dyrkningsrestriktioner i et BNBO, tages der ikke stilling til, om der er tale om en aftale på ekspropriationslignende vilkår med den konsekvens, at erstatningen er skattefri. Derfor skal der foretages en konkret vurdering af, om erstatningen er skattefri. Vi anbefaler altid, at jordejeren søger rådgivning, så det undersøges, om den frivillige aftale kan blive indgået på ekspropriationslignende vilkår, så erstatningen bliver skattefri.

Hvis det derimod ender ud i et tvangssalg (dvs. en ekspropriation), vil erstatningen altid være skattefri. Påbud, forbud og dyrkningsrestriktioner, som man som jordejer bliver pålagt mod ens vilje, kan sidestilles med en ekspropriation med den konsekvens, at erstatningen bliver skattefri. Dette afhænger dog også af en konkret vurdering, hvorfor det er en god ide at søge rådgivning.

Landbrug & Fødevarer fører p.t. flere principalsager, som vedrører erstatningsniveauet i forbindelse med dyrkningsrestriktioner i BNBO'er. Der foreligger endnu ingen endelig afgørelse i sagerne, men vi vender tilbage med en nyhed herom, når sagerne er afgjort.

Artiklen er udarbejdet af: Christina Cederfeld de Simonsen, Kromann Reumert, og Esben Aggerbeck Stampe, Landbrug & fødevarer A.m.b.a., SEGES.

[Til top](#)